

FRANCESC DE RIERA I SOLDEVILA UN VENDRELLENC ALS SETGES DE SARAGOSSA DE 1808 EN LA GUERRA NAPOLEÒNICA

JOSEP-MARIA INGLÈS i RAFECAS

El Vendrell

La família d'en Riera, vendrellenca pels quatre costats, custodia, amb veritable dilecció, un vells documents que testimonien el que anem a narrar, un fet històric poc conegut i que precisament presenta un característic sentit peculiar. Es tracta d'un certificat signat pel duc de Saragossa, José Rebolledo de Palafox, i una explanació dels fets narrats pel propi Francesc de Riera, està escrit per mà d'altri però hi ha la signatura seva amb el nom abreujat Franco. S'emprà la llengua castellana ja que aquest darrer document era per a sol·licitar uns benifets atorgats a tots els que participaren en la lluita dels setges de la capital aragonesa.

Transcrivim, traduït, de primer el què manifesta i certifica el general Palafox, diu així:

“Vaig ésser testimoni dels generosos i valents serveis que

rendí a la causa contra de la Llibertat, Independència Nacional, Francesc Riera, veí del Vendrell, del Principat de Catalunya, que trobant-se en la heroica ciutat de Saragossa durant els seus dos setges, cafit de valor i d'entusiasme patriòtic, s'ocupà amb els seus carruatges i cavalleries pròpies en portar municions i acompanyar i salvar gratuïtament provisions i pertrets militars, amb particularitat en l'incendi i destrucció de la brillant bateria del "Portillo", que fou un dels molts que senyalaren aquell dia de glòria per als espanyols, en l'obstinada defensa de tan important punt, que regat amb la sang de tots els seus defensors salvà impàvid les municions que quedaven, alliberant-les amb els ferits que pogué burlant així l'esperança dels enemics i proveint sense descans i amb la rapidesa més admirable, altres punts que sostenien aquell preciós reducte fet ja una pila d'enderrocs i cadàvers, únic triomf que pogueren tenir els enemics desbaratats i destroçats pel foc abrusador dels seus herois, defensors quasi moribunds. I convenint a l'interessat un document creditor d'aquells fets i vista la seva sol·licitud li dono el present que signo a Madrid, a quatre de juny de mil vuit-cents quaranta-dos."

J. Palafox, duc de Saragossa,

Aquest certificat no li escau de referir amb la certesa que requeria de com anaren les coses. Però hi ha la relació que en féu el propi Riera per tal que fos adverat per Palafox i així obtenir el favor dels rescabaments concedits a "Que tots els defensors de Saragossa i els seus veïns i els seus hereters, gaudeixin de la noblesa personal" (Art. 4art. del Reial Decret dat a Sevilla el 9 de març de 1809).

Aquest decret també assenyalava en el seu article 1er. "Que Saragossa, els seus habitants i guarnició fossin tinguts per benemèrits de la Pàtria en un grau heroic i eminent".

"Que per trobar-se dintre la plaça durant el setge sigui un mèrit per ésser ateses les seves peticions".

"Que s'encunyi una medalla en el seu honor com a testimoni de gratitud Nacional per tan eminent servei".



Franc^{co} Xieda

Gràcies als avenços de la fotografia, per mitjà d'una vella reproducció hem pogut extreure l'efígie del nostre heroi.

Aquest extracte del Reial Decret convergia amb en Riera en tot. "La Pàtria", però, no va correspondre com s'esqueia, sols aconseguí en les seves velleses que li fos conferida la facultat d'anteposar la preposició "De" davant del seu cognom i així mateix fer-ho els seus descendents, segons prescriu l'article citat més amunt del Reial Decret de 1.809. Tots els seus descendents per aital dictamen s'excusaren de prestar el servei militar fins al darrer descendent per línia directa que morí en la guerra del 36, ja que, per les circumstàncies especials, fou movilitzat.

La narració dels heroics fets exposada pel propi Riera és: "Encara en deien més i repetien: que l'artilleria i infanteria enemiga, anaven degollant a tota la gent, per la qual cosa, ells, es retiraven enllà ja riba de l'Ebre a salvar les seves vides, prop del Pont de Pedra. Aleshores, jo sol, sense acovardir-me tal intimidació, vaig atrevir-me, a costa de la meua vida, exposant-la a seguir cap aquell punt (el Portillo), no escoltant-los, per veure si podia salvar als que encara quedaven, com vaig verificar-ho sense haver trobat una ànima des de la Plaça del Mercat fins al Portillo, prenent la direcció que em semblà més convenient per a salvar les municions i burlar la vigilància enemiga. Així succeí, arribant a temps. Arrambant el carro a la paret de l'església, per a precaucionar les municions de l'incendi pel foc d'una granada. No vaig trobar més defensors que un Tinent Coronel, dos paisans i una dona; vaig posar les municions a disposició del primer, ja que no tenien ni un cartutx; amb valor i serenitat, i amb prestesa tots cinc, jo a carregar, els paisans a atacar i la heroica dona (esposa d'un sergent que morí a l'ésser volada la bateria, el nom del qual no recordo) donà foc a la bateria, un canó de 24 (que estava a mà esquerra en sortint per la porta del Portillo que havia arribat de Jaca), amb bales de fusell s'aguantà a l'enemic que en arribar-hi jo, es trobava ja en el fossat, escalant-lo. Va redoblar-se el valor, s'augmentà l'ànim, mentre anaven arribant els paisans armats, conteniren a l'assaltant, disparant consecutivament el canó, i que en allunyar-se d'aquell indret en precipitada retirada, deixà el camp cobert de cadàvers, que foren cremats.

Per tan faust succés tots li prodigaven salutacions. Fou portat davant la presència d'en Palafox. Aquest volia recomanar-lo però el nostre heroi refusà dient:

“Que no havia fet res més que complir amb un deure.”

Per la Junta de Tarragona li fou entregat un Diploma el qual contenia l'article quart que ja havem mencionat i que concedia a ell i als seus descendents el que poguessin gaudir de la noblesa personal.

Fins ací el relat personal d'en Riera.

Era un valent de debó, ja que feia honor al seu renom: Lleona. Durant la primera guerra carlista, aquests van fer-lo presoner, ja que ell era, com tots els vendrellencs, un home liberal. Per a treure-lo de l'arrest van bescanviar-lo per un de l'altre bàndol.

LA VIDA DE CADA DIA.

Quan aconseguia la referida gesta comptava 30 anys. En aquells temps ja rondava una noia fadrina de la vila, nomenada Teresa Trilles, amb la qual es casà el dia 17 de desembre de 1811 a la parroquial del Salvador del Vendrell. (A.P. Llibre 4, foli 211).

D'aquesta unió en foren fruit 4 nois i 4 noies. Alguns moriren molt jovenets, si bé van envellir els altres. Avui la línia directa s'ha estroncat al morir, sense descendència, en la guerra del 36, l'únic que restava. Sols l'han sobreviscut dues germanes, una de les quals encara es vivent. Els fills d'aquestes encara porten el cognom amb el qual s'estroncarà definitivament la nissaga d'en Riera.

PARAL·LELISME AMB AGUSTINA.

Primer de tot el que els dos eren catalans. La famosa heroïna era natural de Barcelona, es deia Agustina Saragossa i Domènec.

Els dos participaren en la lluita, cadascú pel seu albir, i convergiren en la gesta que ha passat a la història, encara que els honors se'ls ha emportat ella.

Encara queda un altre punt equidistant, i aquest és el de la

seva mort que coincidí el mateix any de 1857, amb un mes escàs de diferència: ella, Agustina, morí el 28 de maig, i en Riera el 20 de juny següent. La seva esposa feia tretze anys que havia traspassat, als 67 anys i ell als 80 anys fets.

Heus ací una història succinta però curulla d'esdeveniments. Si ho hem escrit és per a recordar-ho i fer-ne avinent a tots aquells que estimen les nostres coses, i que tenen prevalença per elles mateixes.

BIBLIOGRAFIA

- Vendrell històric*. Jaume Ramon.
Agustina de Aragón, Francisco Lanuza.
Entre el Vendrell i l'Havana, Josep Aixalà
Enciclopèdia Espasa
Diccionari biogràfic Albertí

